

Mpho Andrea TUTU

Zet haar vaders werk voort

Wat als je vader een uitzonderlijk persoon is? Mpho TUTU is de jongste dochter van de Zuid-Afrikaanse anglicaanse aartsbisschop Desmond TUTU en leidt de stichting die de spirituele nalatenschap en de projecten van haar ouders moet voortzetten. Samen met haar vader schreef ze *Het boek van vergeving* (Spectrum).

‘Vergeving in de praktijk brengen, schept een betere wereld’

Erik DE SMET

Hoe vaak begint een interview met een gebed? Bovengetekende maakte het alvast nooit mee met katholieke bisschoppen of kardinalen. Maar we hebben ook vragen. Net als haar vader is Mpho TUTU anglicaans priester. Ze werd zelfs door hem gewijd. „Van zijn onmetelijke werk kan ik onmogelijk alles voortzetten”, vertrouwt ze ons toe wanneer ze in Amsterdam hun beider boek komt voorstellen. „Bovendien leg ik graag mijn eigen accenten.”

–Centraal in uw boek staat de persoonlijke ervaring met geweld. Hoe gaat u om met dat pijnlijke verleden?

Twee jaar geleden werd Angela, onze Zimbabwaanse huishoudster, vermoord tijdens een inbraak in ons huis in Kaapstad. Ze was alleen thuis en mijn schoonbroer en ik vonden haar, gekneveld en neergestoken, in de kamer van mijn oudste dochter. Een man wordt nu vervolgd voor de moord. Was hij echt de dader of waren het anderen? Voor mij maakt het niet uit, maar diep in mezelf treur ik oprecht om de dader. Hoe verscheurd moet je niet zijn om zo’n brutale daad te stellen? Angela maakte deel uit van onze familie. We missen haar ontzettend, maar wraakgevoelens komen niet bij me op. De dader heb ik dan wel al vergeven, maar zijn daad trof ons gezin zwaar. Welk trauma dragen onze kinderen van acht en zeventien nu met zich mee? We praten erover, uiten onze angst, maar tegelijk spreken we ook onze hoop uit. Vergeving vereist dat je je het onheil blijft herinneren en dat je de pijn een plaats geeft in je eigen verhaal.

–Zuid-Afrika kampt al langer met een stijgend aantal overvallen, verkrachtingen en moorden. Hoe komt dat?

Vergeving vereist een proces, net zoals rouw. Soms ga je vooruit, dan weer herval je. De bevolking van Zuid-Afrika draagt diepe wonden en trauma’s met zich mee. De Waarheids- en Verzoeningscommissie (door Desmond Tutu voorgezeten van 1996 tot 1998, *n.d.r.*) was slechts het begin van een lang genezingsproces. Twintig jaar na de eerste democratische verkiezingen hadden we verder moeten staan. We worstelen met corruptie, met de nog steeds zichtbare architectuur van apartheid en met economische achterstelling.

Mpho – ‘geschenk’ in het Xhosa – Tutu samen met haar inmiddels 82-jarige vader Desmond in Kaapstad. © Belga Image

–Een van de sterke momenten van de waarheidscommissie was uw vader die in tranen uitbarstte bij een getuigenis van een folteraar. Vanwaar zo veel medelijden?

Een vriend zei me eens dat mijn vaders menselijkheid schuilt in het feit dat hij rechtstreeks toegang heeft tot zijn diepste gevoelens. Hij negeert ze nooit. Als hij gelukkig is, dan danst hij. Is hij

men, ook tegenover ons. Zij maakte hem tot wie hij is.

–In de jaren 1970 keerde uw familie uit Europa terug naar het Zuid-Afrika van de apartheid. Was dat voor u een schok?

Ik werd in 1963 geboren in Engeland, waar mijn vader theologie studeerde. Toen ik drie was, keerden we terug naar Zuid-Afrika, een land dat mij vreemd was. In alles was het contrast groot. Later woonden we opnieuw enkele jaren in Engeland. Op mijn twaalfde verhuisden we weer. Om ons niet over te laten aan het onderwijssysteem van de apartheid (dat minderwaardig was en zwarten geen kansen gaf, *n.d.r.*), zonden onze ouders ons naar een internaat in Swaziland. Toen zag ik in hoe dodelijk het vergif haat is. Zuid-Afrika zonk weg in brutaliteit en geweld. Ik maakte de wegversperringen en de intimidaties mee, thuis de dreigtelefoons en -brieven aan het adres van mijn ouders.

–U woonde en werkte lang in Europa en de Verenigde Staten. Hoe beschouwt u zichzelf? Als Zuid-Afrikaanse, ook al werd ik daar

niet geboren en groeide ik elders op. Het zou het apartheidsregime goed zijn uitgekomen indien de Tutu’s een andere nationaliteit hadden verworven. Ik beschouw mezelf ook meer Zuid-Afrikaanse dan Xhosa. Mijn oma sprak Tswana, mijn opa behoorde tot de Xhosasprekende gemeenschap. Zelf werd ik opgevoed in drie Zuid-Afrikaanse talen.

–U interpreteert in uw boek vergeving heel breed, maar hoe ziet u het als christen?

Nemen we een voorbeeld aan Christus op het kruis. Hij bad: „Vader, vergeef het hen, want ze weten niet wat ze doen.” Na de verrijzenis verzamelde Hij de leerlingen opnieuw rond zich en toonde hen zijn wonden. Wat de speer en de het kruis met zijn lichaam deden, is niet uitgewist. Jezus kon zieken genezen en lammen laten lopen, maar zijn eigen wonden heelde Hij niet. Het lijkt erop dat die wonden er moesten zijn. Zijn leerlingen hadden Hem verraden. Hij vergaf hen en riep zelfs op tot een grotere intimiteit met Hem. Het scheppen van een betere wereld is het in praktijk brengen van de vergeving.

„Mijn vaders geheim? Hij brengt veel tijd door in gebed”

getuige van iets schrijnends, dan huilt hij. Waren maar meer mensen zo, dan zou onze wereld gezonder zijn. Zijn geheim? De geestelijke weg die hij al sinds lang bewandelt. Hij brengt veel tijd door in gebed. Driemaal daags trekt hij zich terug, de eerste keer ’s ochtends vroeg. Hij deed dat al toen wij, zijn kinderen, nog klein waren. Het was mijn moeders taak zijn gebedstijd te bescher-